
2018-1-RE

CAUSA 2018-1-RE

(Mora Niceto c/ Crèdit Andorrà, SA)

Número de registre 6-2018. Recurs d'empara

Aute del 7 de maig del 2018

BOPA núm. 29, del 16 de maig del 2018

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 8 de gener del 2018, per la representació processal del Sr. Josep Maria Mora Niceto, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara, contra la sentència del 24 d'octubre del 2017 i contra l'aute del 30 de novembre del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts tots ells a l'article 10.1 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions objecte de recurs i que es retreguin "*les actuacions al moment anterior a la desestimació de la pràctica de les proves proposades per aquesta part i respecte a les quals es va fer insistiment en segona instància, a fi que es dicti altre sentència sense infracció d'aquells esmentats drets fonamentals*". Així mateix, demana que es condemni l'altra part al pagament de les costes processals;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.1, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 6 de febrer del 2018;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Isidre Molas Batllori;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. L'entitat bancària Crèdit Andorrà, SA va presentar una demanda en reclamació de quantitat derivada del saldo deutor de dues pòlisses de crèdit contra la societat Construccions Adran, SA i

contra els Srs. Robert Adran Seoane, Josep Maria Mora Niceto i Guillermo Martínez Martí, en qualitat d'avaladors solidaris.

1.2. L'1 de setembre del 2016, la Secció Civil del Tribunal de Batlles va dictar una sentència en què decidia, entre altres punts, estimar de forma substancial la demanda i condemnar la societat i, solidàriament amb ella, els Srs. Robert Adran Seoane, Josep Maria Mora Niceto i Guillermo Martínez Martí en la seva qualitat d'avaladors solidaris al pagament de 2.542.120,37 €, import del crèdit vençut i impagat, majorat dels interessos i comissions de descobert produïts des del 20 de desembre del 2007 fins a la total cancel·lació del deute.

1.3. La representació processal del Sr. Josep Maria Mora Niceto va interposar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió i, el 24 d'octubre del 2017, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia desestimava aquest recurs i confirmava la sentència de la primera instància.

1.4. La representació processal del Sr. Josep Maria Mora Niceto va formular un incident de nul·litat d'actuacions contra aquesta decisió, per considerar que s'havia vulnerat el dret a la jurisdicció en diversos dels seus vessants.

1.5. El 30 de novembre del 2017, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia dictava un aute en què no donava lloc a l'incident de nul·litat d'actuacions esmentat.

1.6. El 8 de gener del 2018, la representació processal del Sr. Josep Maria Mora Niceto va interposar un recurs d'empara, contra les resolucions esmentades de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts tots ells a l'article 10.1 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica del recurrent

- Primerament, el recurrent manifesta que no ha estat mai titular del compte bancari de l'empresa afectada ni ha ostentat mai cap tipus de facultat en relació amb el seu funcionament; no obstant això, admet haver-se constituït fiador solidari d'aquesta societat en relació amb les obligacions contingudes en una pòlissa de crèdit sobre el compte bancari indicat per un import màxim de 2.500.000,00 €. I aquest és l'únic document de les actuacions que conté la seva signatura.

- En la primera fase de les actuacions, compartia representació lletrada amb els altres processats, moment en què es va formular una qüestió de prejudicialitat penal basada entre la connexió entre aquest judici i una altra causa instruïda com a conseqüència d'una querella criminal instada per dues societats mercantils, entre les quals Construccions Adran, SA, contra el seu director tècnic, el Sr. Jaime Temprado Sánchez pels delictes majors d'apropiació indeguda i falsedat de documents. La prejudicialitat penal esmentada va ser estimada en primera instància, però revocada en la segona.

- Segons el parer del recurrent, la quantitat reclamada estava conformada i derivava d'una actuació negligent, irregular i contrària a la bona pràctica bancària per part de l'entitat bancària demandant, ja que el director tècnic querellat havia efectuat importants càrrecs i diverses *disposicions* particulars en els comptes corrents de l'empresa sense haver tingut mai cap facultat a aquest efecte, accions que van ser, no obstant això, acceptades per l'entitat bancària demandant.

- Ara bé, aquesta part no ha al·legat mai que aquestes pràctiques irregulars havien d'acreditar-se en la causa penal anteriorment citada, ans al contrari, va proposar 15 mitjans probatoris que detalla de manera concreta, en què en molts dels quals es requeria l'aportació de documentació per part de l'entitat bancària demandant, per tal de poder acreditar la seva mala pràctica bancària.

- Aquesta part considera que el resultat infructuós de la prova és degut als obstacles i a la manca de col·laboració de l'entitat bancària demandant, la qual va negar la informació sol·licitada jurisdiccionalment reiteradament. Manifesta que es va queixar en 6 ocasions d'aquesta situació vulnerable del seu dret a la defensa i, el batlle, en lloc d'utilitzar les seves potestats davant l'obstrucció de la part adversa, va denegar la pràctica d'11 proves sense motivar en absolut perquè aquestes proves inicialment admeses havien esdevingut improcedents i innecessàries.

- Afegeix que algunes de les proves restants no van ser denegades però tampoc es van practicar mai, perquè l'entitat bancària no va fer efectius els requeriments judicials.

- Així doncs, s'ha condemnat a aquesta part únicament amb els documents unilateralment emesos per la part demandant, sense que la justícia ordinària hagi motivat les raons per les quals aquesta part ha vist denegada la pràctica de proves essencials per a la seva defensa (veg. l'aute del 5 de maig del 2014, recaigut en la causa 2014-7-RE).

- Sobre la manifestació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia en relació amb el fet que el recurrent seria l'únic dels codefenents a plantejar una mala actuació de l'entitat bancària, aquesta part considera que les al·legacions dels codefenents no han d'anar obligatòriament vinculades, però aquest raonament és *per se* il·lògic, i igualment erroni, perquè la mala praxi en qüestió va ser efectuada i sostinguda de manera conjunta en 9 escrits concrets que detalla.

- Sobre l'afirmació que l'actuació del director tècnic no es podia vincular a la societat Construccions Adran, SA, la part recurrent la considera absolutament errònia i aporta el contingut de la sentència del Tribunal de Corts, en què es despenia que les empreses, tot i tenir activitats comercials independents, compartien els comptes bancaris (fet per si mateix no conforme a la normopraxi bancària), que les lletres inautèntiques creades i descomptades pel director tècnic constituïen una actuació delictiva i que van ser descomptades del compte del qual n'era titular la societat Construccions Adran, SA.

- Aquesta part considera que les proves proposades eren adequades, raonables i haurien permès acreditar que l'entitat bancària va actuar indegudament causant-li un molt important perjudici econòmic.

- Sobre el retret de la Sala Civil en relació amb la manca de precisió en l'escrit de contesta a la demanda sobre la mala praxi bancària, el recurrent recorda que no va ser part en el procés penal de referència i no podia, per tant, deixar la seva defensa en mans del seu resultat. Segons el parer del recurrent, la Sala Civil el confon amb la societat Construccions Adran, SA i li imposa una obligació de detall en el contingut de la seva contesta que no només no està establerta en l'ordenament jurídic andorrà, sinó que, a més, vulnera els seus drets a un procés degut i a la defensa.

- Aquesta part manifesta que vol demostrar la negligència i la mala praxi de l'entitat bancària com a un element de connexió, no vol introduir fets nous, però sí que destaca que de la relació dels fets es desprèn que la sentència en la causa penal va recaure el 23 de març del 2016 i que les declaracions d'improcedència i de denegació de les proves sol·licitades es van dictar al setembre del 2013 i a

l'octubre del 2014, resultant per tant incert que la prova penal pugui ser el motiu de la desestimació de les proves sol·licitades.

- Pel que fa a les consideracions sobre la prova efectuada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, aquesta part manifesta que no pretenia fer una oposició genèrica a l'actuació de l'entitat bancària; precisa que, per tal com només era avalador d'una pòlissa de crèdit vinculada a un compte concret, allò que pretenia era tenir coneixement de la correcció del seu saldo mitjançant la verificació dels seus moviments. La denegació de proposar prova en aquest sentit és il·lògica, contrària a la raó i absurda.

- Així mateix, afegeix que l'obtenció d'aquesta informació no situaria en res a l'entitat bancària en indefensió, ja que cap dels codefenents va presentar una demanda reconvençional.

- Per contra, afirma que ell sí que no s'ha pogut defensar, perquè no s'ha acceptat la pràctica d'uns mitjans de prova útils, raonables i congruents amb l'objecte del judici i amb la seva oposició a la demanda.

- La part recurrent retreu a la jurisdicció ordinària no haver donat cap resposta en relació amb el fet denunciat d'atribuir valor i caràcter probatori, amb uns efectes determinants per a l'estimació de la demanda, a l'única prova proposada per la part demandant, quan, a més, aquesta ha estat unilateralment emesa per ella, sense cap contradicció ni comprovació per part de tercers.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions objecte de recurs i que es retrotreguin les actuacions al moment adient per tal que es dicti una sentència sense infracció dels drets fonamentals. Així mateix, demana que es condemni l'altra part al pagament de les costes processals.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Civil considera que l'al·legació d'una mala pràctica bancària va ser únicament plantejada per la part recurrent i per cap dels altres codefenents.

- Així mateix, manifesta que el director tècnic només es va beneficiar econòmicament de sumes ingressades en els comptes de l'altra societat afectada, però no de la societat Construccions Adran, SA i sense cap referència a pagaments indeguts fets per l'entitat bancària a aquesta persona a través de cap instrument de pagament.

- La Sala Civil considera que el recurrent pretenia deixar la seva defensa en mans de la prova en el procés penal i que en el seu escrit de contesta a la demanda no va fer precisions sobre les suposades actuacions irregulars o negligents de l'entitat bancària (a banda de la remissió a l'escrit de sol·licitud de prejudicialitat penal) i que aquest fet no es pot esmenar posteriorment a través de la fase de proposició de proves intentant introduir elements de fet sobre l'actuació bancària, la qual no va ser precisada en la contesta a la demanda.

- La Sala Civil també manifesta que el dret a proposar proves es veu condicionat de manera àmplia a què aquestes siguin pertinents i útils, que s'hagin obtingut lícitament i que s'hagi proposat en degut temps i forma, afegint que en aquest cas les proves desestimades no estaven relacionades amb les partides concretes que la part demandant reclamava i que aquestes no podien constituir una "oposició genèrica" a l'actuació de l'entitat bancària.

- La Sala Civil conclou que les proves denegades no podien aportar res als fets al·legats ni constituir-se en un examen difús i genèric de l'entitat bancària, el qual situaria a aquesta darrera part en indefensió, afegint que el recurrent va poder defensar-se de la reclamació efectuada per l'entitat bancària, però no va acreditar que aquesta hagués actuat de manera negligent.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal considera que allò que demana en definitiva el recurrent és que, d'una banda, la declaració de pertinència d'algunes proves sigui reexaminada i, d'altra banda, que es reexaminin novament les proves practicades, ja que, segons el seu parer, la valoració efectuada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia seria manifestament errònia i il·lògica.

- El Ministeri Fiscal recorda la jurisprudència constant del Tribunal Constitucional en què es conté que el dret a la jurisdicció i el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret no inclouen la garantia de l'encert de les resolucions judicials, ni en la valoració dels fets ni en la interpretació i l'aplicació del dret ordinari, dues competències que corresponen en exclusiva als tribunals ordinaris.

- Per aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que declari la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara per la manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions, d'acord amb les disposicions de l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. Aquest recurs d'empara s'interposa contra la sentència de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia del 24 d'octubre del 2017 i contra l'acte d'aquesta mateixa Sala del 30 de novembre del mateix any, considerant que lesionen els drets a la jurisdicció, a un procés degut i a obtenir una decisió degudament motivada i fonamentada en Dret per la desestimació de la pràctica d'algunes de les proves proposades "*respecte a les quals es va insistir en segona instància*".

3.2. La sentència que s'acaba d'esmentar va decidir de forma raonada que les proves demanades i no admeses "*no estaven relacionades de manera raonada amb les concretes partides que es reclamen per la demandant*", sinó que estaven destinades a comprovar si havia existit negligència o una mala praxi, però les proves no poden consistir en una "*oposició genèrica*" i en una recerca indeterminada de l'actuació de l'entitat bancària. La Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia afirma que "*tot dret -inclosos els fonamentals- no són il·limitats*", i "*Per això el dret de proposar proves en un procés també es veu condicionat de manera àmplia a que la prova que es proposa sigui pertinent, útil i obtinguda lícitament i a més que s'hagi proposat en degut temps i forma*". La denegació per part de la Sala Civil de la pràctica d'algunes de les proves demanades està motivada perquè "*No es poden admetre proves genèriques que impedeixin valorar la seva utilitat i pertinència al cas concret.*"

La Sala Civil conclou en la sentència impugnada que: "*Per tant, resulta raonable la denegació d'aquelles proves que res podien ni aportar als fets al·legats pels codefenents (recordem que es centraven en els continguts en la querella interposada) ni podien constituir-se en un examen difús i genèric de l'actuació de l'entitat reclamant*", i que "*La part defenent i ara apel·lant ha pogut defensar-se de la reclamació que li ha dirigit com avalador l'entitat agent i no ha acreditat que aquesta hagués*

actuat de manera negligent, com tampoc ho han considerat ni els altres avaladors que ja no han apel·lat ni tampoc la pròpia societat demandada". En tot cas, l'admissió de la pràctica de les proves correspon a la jurisdicció ordinària i les pretensions del recurrent, per tant, són pròpies de la legalitat ordinària. El dret a la jurisdicció, el dret a un procés degut i el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret no comporten la garantia de l'encert de les resolucions judicials, ni en la valoració dels fets, ni en la interpretació ni en l'aplicació del dret vigent.

3.3. Pel que fa a la incongruència omissiva al·legada pel recurrent, l'aute impugnat de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia recordava ja que cal no confondre *"el que podria ser una manca de resposta en la sentència a les pretensions de la part apel·lant, amb una manca de motivació"*, perquè la raó del rebuig a les seves al·legacions deriva del fet que el recurrent no va exposar en el moment processal oportú els pagaments que Crèdit Andorrà, SA hauria fet indegudament al Sr. Temprado en perjudici de la societat Construccions Adran, SA, cosa que com a avalador d'aquesta darrera societat hauria de saber i haver precisat.

Aquest aute també recorda que l'aute del Tribunal Constitucional del 5 de maig del 2014, recaigut en la causa 2014-7-RE declarava que *"la valoració de les proves és una tasca que l'ordenament constitucional reserva als jutges i als tribunals de la jurisdicció ordinària i, llevat dels casos en els quals estan implicats drets fonamentals substantius com ara el dret a la llibertat, aquesta qüestió només adquireix relleu constitucional i pot ser sotmesa a enjudiciament del Tribunal Constitucional en el supòsit que la valoració no estigui motivada, sigui lògicament o jurídicament irraonable o incorri en error material patent"*. El Tribunal Constitucional es reafirma en aquesta declaració i considera que, en aquest cas, no concorren els extrems indicats.

Per tot això que s'ha exposat.

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2018-1-RE interposat per la representació processal del Sr. Josep Maria Mora Niceto contra la sentència del 24 d'octubre del 2017 i contra l'aute del 30 de novembre del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.
2. Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, a la presidenta de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.
3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 7 de maig del 2018.

Isidre Molas Batllori
President

Dominique Rousseau
Vicepresident

Laurence Burgorgue-Larsen Josep-D. Guàrdia Canela
Magistrada

Magistrat